

Valtuustoaloite - Vesihuolto-osuuskuntien omaisuudenhallintasuunnitelmien laatiminen ja yhteistyömahdollisuuksien edistäminen

Kvalt 29.09.2025 § 128

Varavaltuutettu Matti Tikkanen jätti seuraavan sisältöisen valtuustoaloitteen:

"Valtuustoaloite Kittilän kunnanhallitukselle 29. syyskuuta 2025

Vesihuolto-osuuskuntien omaisuudenhallintasuunnitelmien laatiminen ja yhteistyömahdollisuuksien edistäminen

Valtioneuvoston luonnos uudeksi asetukseksi vesihuollosta edellyttää, että kunnalla on ajantasainen vesihuollon kehittämissuunnitelma. Lisäksi vesihuoltolaitoksilla - mukaan lukien vesihuolto-osuuskunnat- tulee olla omaisuudenhallintasuunnitelmat, jotka sisältävät muun muassa kuntotutkimukset, kunnossapito- ja investointisuunnitelmat sekä pitkän aikavälin talousennusteet.

Esitän, että Kittilän kunta käynnistää hankkeen, jonka tavoitteena on:

- 1. Tarjota alueen vesihuolto-osuuskunnille mahdollisuus omaisuudenhallintasuunnitelmien laatimiseen kunnan koordinoimana. Hanke toteutetaan ostopalveluna..***
- 2. Selvittää vesihuolto-osuuskuntien halukkuus yhteistyöhön ja kartoittaa mahdolliset yhteistyömuodot. Yhteistyö vesihuoltolaitosten välillä on keskeinen keino vastata alan haasteisiin, kuten henkilöstöpulaan, toimintavarmuuden parantamiseen ja kustannustehokkuuteen.***

Mahdollisia yhteistyömuotoja ovat:

- Sopimuspohjainen yhteistyö veden myynnissä tai jäteveden käsittelyssä*
- Kuntien yhteiset vesihuolto-organisaatiot, jotka toimivat tukkulaitoksina tai tarjoavat kaikki vesihuoltopalvelut*
- Operointiyhteistyö, jossa operoija vastaa laitoksen käytännön toiminnasta*
- Häiriötilanneyhteistyö, joka vahvistaa paikallista valmiutta keskinäiseen avunantoon*
- Yhteishankinnat, tiedonvaihto ja yksittäisten palveluiden myynti*

- 3. Hyödyntää ELY-keskuksen tarjoamaa rahoitusmahdollisuutta hankkeen toteuttamiseen. ELY-keskus avaa 17.10.2025 valtakunnallisen avustushaun hankkeille, jotka tukevat vesihuollon rakennemuutosta ja alueellisen yhteistyön kehittämistä. Avustusta voidaan myöntää muun muassa hankkeille, joiden tavoitteena on toteuttaa toimenpiteitä vesihuoltolaitostenyhdistymiseksi. Hakuaika on 17.10.-1.12.2025.***

Perustelut

Puhdas vesi on jokaisen perusoikeus ja elinvoimaisen yhteiskunnan perusta. Vesihuollon suunnitelmallinen kehittäminen tukee Kittilän kuntastrategian arvoja - luonto, yhteisöllisyys ja edelläkävijyys. Kunnan rooli ei ole puuttua vesiosuuskuntien päätöksentekoon, vaan mahdollistaa ja tukea niiden toimintaa tarjoamalla asiantuntemusta ja resursseja yhteisten tavoitteiden saavuttamiseksi.

Matti Tikkanen"

Päätös Valtuuston puheenjohtaja Marita Toivanen totesi, että aloite liitetään pöytäkirjaan ja lähetetään valmisteltavaksi kunnanhallitukselle.

Khall 21.10.2025 § 380

Valmistelija Kunnanjohtaja Timo Kurula puh. 040 595 7597

Jätetty aloite koski vesihuolto-osuuskuntien omaisuudenhallintasuunnitelmien laatimista ja yhteistyömahdollisuuksien edistämistä. Aloitteessa nostettiin esille mahdollisen hankkeen perustamista asiaa edistämään.

Aloitteen luonne huomioiden se lähetetään valmisteltavaksi tekniselle toimelle.

Esittelijä Kunnanjohtaja Kurula Timo

Päätösehdotus Kunnanhallitus päättää lähettää aloitteen tekniselle toimelle valmisteltavaksi. Vastuuhenkilöinä toimivat vesitalousasiantuntija ja tekninen johtaja.

Päätös Esitys hyväksyttiin.

Teknlk 25.11.2025 § 169

Valmistelija Vesitalousasiantuntija Peetu Pesonen p. 040 8672 262

Valtuustoaloitteessa esitetään kunnalle järjestettäväksi hankkeita, jotka valmistelussa oleva vesihuoltolain uudistus tulee mahdollisesti määräämään osittain kuntien ja osittain vesihuoltolaitosten tehtäviksi. Lakikokonaisuuden käsittely on vielä eduskunnassa kesken.

Kohdassa 1 esitetään vesihuolto-osuuskunnille mahdollisuutta omaisuudenhallintasuunnitelmien laatimiseen kunnan koordinoimana ostopalveluna. Asia soveltuu paremmin hallinto-osaston toimenkuvaan ja tulisi valmistella kunnan hallinto-osastossa.

Huomautettavaa on kuitenkin, että uusimmassa lakiluonnoksen versiossa vesihuoltolaitoksen omaisuudenhallintasuunnitelma on määrätty vesilaitosten tehtäväksi. Mikäli hanketta viedään eteenpäin, edellytyksenä tulee olla vesilaitoksen tiivis osallistuminen suunnitelman laatimiseen. Asetusluonnoksessa määrätään omaisuudenhallintasuunnitelman tarkastelun ja tarpeellisten päivitysten aikaväliksi vuotta jonka vuoksi on tärkeää, että vesilaitoksille kertyy laatimisen yhteydessä tarvittavaa tietotaitoa suunnitelman tarkastelua ja päivittämistä varten.

Kohta 2 koskee vesihuolto-osuuskuntien yhteistyöhalukkuuden selvittämistä ja mahdollisten yhteistyömuotojen selvittämistä. Kunta toteuttaa tällä hetkellä yhteistyön kehittämistä vuosittaisella vesihuoltolaitosten tapaamisella. Tapaamisessa ovat vesihuolto-osuuskuntien lisäksi myös muutkin vesilaitokset ja tapaamisten tarkoituksena on edistää vesilaitosten keskinäistä keskustelua toimintatavoista ja mahdollisista yhteistyömuodoista. Kunnan asema yhteistyöneuvotteluissa on hankala, koska kunta ei ole osapuolena vesilaitosten välisissä yhteistyösopimuksissa. Kunnan osallisuus yhteistyön

järjestämisessä on parhaiten toteutettavissa laitosten keskenäisten tapaamisten järjestäjänä ja vesihuoltolain mukaisten tehtävien kuten toiminta-alueiden hyväksymisen ja vesihuollon kehittämissuunnitelmien laatimisessa.

Kohdassa 3 esitetään kuntaa hakemaan ELY-keskukselta rahoitusta vesihuollon rakennemuutosten ja alueellisen yhteistyön kehittämiseen 1.12.2025 mennessä. Kunnan tämän hetkinen yhteistyön suunnittelu kohdistuu kunnalle lakisääteiseksi tehtäväksi palautuvaan vesihuollon kehittämissuunnitelmaan. Suunnitelmaan voidaan kirjata kärkihankkeiksi vesilaitosten yhdessä hyväksymiä yhteistyöhankkeita. Vesihuollon kehittämissuunnitelmahankkeen avustusmahdollisuuksista on aiemmin keskusteltu ELY-keskuksen kanssa, suunnitelmaa varten sopivamaksi avustusmuodoksi on todettu Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman avustus, jonka kautta ELY-keskus on myöntänyt rahoitusta myöskin muiden maaseudun kuntien vesihuollon kehittämissuunnitelmien laatimishankkeisiin. Kyseisessä avustustyökalussa tuen osuus on 100 %. Avustuksen valintajaksojen seuraavat päättymispäivämäärät ovat 31.1.2026, 30.4.2026 ja 30.9.2026.

Esittelijä	Tekninen johtaja Jänkälä Roni
Päätösehdotus	Tekninen lautakunta esittää kunnanhallitukselle ja edelleen kunnanvaltuustolle valtuustoaloitteen johdosta seuraavaa: kohdan 1 viemistä hallinto-osaston käsiteltäväksi. Kohdan 2 osalta todetaan Kittilän kunnan olevan jo mukana vesilaitosten keskinäisen yhteistyön edistämässä mutta asia otetaan huomioon vesihuollon kehittämissuunnitelmaa laatiessa. Kohdassa 3 esitettyyn avustushakuun tekninen osasto ei ota kantaa, koska asia ei ehdi valtuustokäsittelyyn ennen avustushaun päättymistä. Tekninen lautakunta esittää kunnanhallitukselle, että kunta hakee avustusta vesihuollon kehittämissuunnitelman laatimiseen Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmasta.
Päätös	Matti Tikkanen esitti, että lisäksi kunta hakee avustusta Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmasta vesihuollon kehittämissuunnitelmien laatimiseen johon sisällytetään halukkaiden vesihuolto-osuuskuntien omaisuudenhallinta ja investointien suunnitelmien teko. Lautakunta hyväksyi yksimielisesti täydennetyn esityksen. Vesitalousasiantuntija Peetu Pesonen asiantuntijana tämän asian esittelyn aikana klo 15:08-15:43.
Khall 16.12.2025 § 481	
Valmistelija	Kunnanjohtaja Timo Kurula Mikäli kunta hakee avustusta vesihuollon kehittämissuunnitelman laatimiseen Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmasta seuraava haun valintajakso päättyy 31.01.2026.
Esittelijä	Kunnanjohtaja Kurula Timo
Päätösehdotus	Kunnanhallitus päättää hyväksyä teknisen lautakunnan esityksen ja sen täydennyksen vastauksena aloitteeseen ja esittää kunnanvaltuustolle, että se merkitsee annetun vastauksen tiedoksi ja toteaa aloitteen tulleen loppuun käsitellyksi.

Päätös Kunnanhallitus päätti yksimielisesti täydentää esitystä niin, että selvitetään muutkin tahot, joista avustuksia voisi hakea. Kunnanhallitus hyväksyi yksimielisesti täydennetyn esityksen.

Kvalt 26.01.2026 § 5
535/14.05.00/2025

Esittelijä Kunnanhallitus

Päätösehdotus Kunnanhallitus 16.12.2025 § 481 esittää, että kunnanvaltuusto
1) merkitsee tiedoksi vastauksena aloitteeseen teknisen lautakunnan esityksen 25.11.2025 § 169 ja sen täydennyksen sekä lisäksi kunnanhallituksen täydennyksen, että selvitetään muutkin tahot, joista avustuksia voisi hakea
2) toteaa aloitteen loppuun käsitellyksi.

Päätös Vesitalousasiantuntija Peetu Pesonen selosti asiaa klo 14:19 - 14:25.
Päätökseksi tuli kunnanhallituksen esitys.